

Til Utenriksdepartementet

Høringsuttalelse om innføring av ny NI (Nasjonal institusjon for menneskerettigheter)

Borgerrettsstiftelsen Stopp Diskrimineringen støtter forslaget om å etablere en ny uavhengig nasjonal institusjon for menneskerettigheter.

Stopp Diskrimineringen mener det er et overordnet mål at NI organiseres på en slik måte at institusjonen kan få tilbake A status. NI må ha fullstendig uavhengighet fra norske myndigheter, og det sikres ved at NI legges direkte under Stortinget.

Videre har Stopp Diskrimineringen klare forventninger til at en ny NI må bli en synlig og tydelig aktør innenfor menneskerettighetsfeltet. Vår erfaring med dagens tilknytning til Senter for menneskerettigheter ved UiO, er at NI har fremstått som en svært utydelig aktør for sivilsamfunnet. Dette har medført at NI i liten grad er kjent i sivilsamfunnet, og at det har vært vanskelig å få en dialog med NI også for oss som har ønsket det.

Siden vi vet at ressursmangel har spilt en stor rolle for Nis mulighet til å ivareta sine oppgaver, ser vi det som en forutsetning at NI sikres tilstrekkelig ressurser til å kunne bli den lenge etterlengtede faglige og tydelige aktøren Norge trenger. Det er umulig å tenke seg en styrket NI innenfor dagens budsjетrammer.

NI bør slik UD anbefaler ha hovedfokus på ivaretagelse av menneskerettigheter nasjonalt. Det er den nasjonale aktøren vi har savnet og har behov for.

Stopp Diskrimineringen støtter UD's forslag til oppgaver som NI skal ha. Men dersom NI skal bli i stand til å ivareta disse oppgavene, forutsettes det ikke bare nødvendige økonomiske ressurser, det må i tillegg hjemles krav om bred kompetanse på menneskerettighetsfeltet, både i mandat og ved rekruttering til NI.

Vår erfaring gjennom de ti år vi har forsøkt å få til en dialog (vi ble etablert i 2002) er at Nis kompetanse når det gjelder befolkningsgruppers menneskerettigheter, har vært svært skjev. Dette kommer tydelig til uttrykk både når det gjelder menneskerettsundervisning, utspill og debatter.

Med unntak av fokus på tvang i psykiatrien, har funksjonshemmedes menneskerettigheter hatt en svært marginal plass i virksomheten til SMR/NI. Allerede ved etableringen av Forum for menneskerettsundervisning forsøkte vi å få gehør for

Borgerrettsstiftelsen - STOPP DISKRIMINERINGEN

- Org.nr. 985 208 786

Postboks 2474 Strømsø 3003 Drammen – Tlf.: 90 19 63 25

<berit@stopdisk.no – <www.stopdisk.no

behovet for at mr-undervisningen inkluderte funksjonshemmede på ulike rettighetsområder. Det har vi enda ikke klart. Vi vil her vise til at Senter for menneskerettigheter i 2010 satte ned en gruppe som skulle utforme et studium i **Human Rights and Diversity**. Hovedfokus er som i annet arbeid ved senteret, rettigheter til urfolk, etniske, religiøse og nasjonale minoriteter. Funksjonshemmede inkluderes heller ikke inn i dette studiet når temaer som gruppeautonomi og rettigheter i konflikt med andre grupper, tas opp. Den eneste forklaringen vi kan finne til denne utelatelsen, er mangel på kunnskap om at temaene har samme relevans i forhold til funksjonshemmede som i forhold til kjønn og seksuelle minoriteter som defineres inn i denne sammenhengen.

Stopp Diskrimineringen er svært bekymret for bevissthetsnivået i samfunnet når det gjelder funksjonshemmedes status. Utelatelse fra viktige utredninger som NOU 2003:19 Makt og demokratiutredningen og den atskillig nyere utredningen «Det kan skje igjen» fra Eidsvågsutvalget, 2011, er tydelige eksempler på at funksjonshemmedes rettigheter ikke ivaretas i Norge. Demokrati, rettssikkerhet, diskriminering og mobbing, er områder der funksjonshemmede er en særlig utsatt gruppe. Til tross for dette faktum, inntar funksjonshemmede en annenrangs status når innsatser, tiltak og opplæring settes i gang på disse områdene, enten det gjelder tiltak mot mobbing i skolen, opplæring av politi eller opplæring av jurister i diskrimineringsjus.

NI må ha som oppgave å påpeke kunnskapsmangel, siden det er umulig å dokumentere status for oppfyllelse av menneskerettigheter, uten et faktagrunnlag. Stopp Diskrimineringen vil her vise til at det ved rapportering på de ulike konvensjonene avdekkes store skjevheter i statistikk og forskning og annen kunnskap når det gjelder situasjonen for ulike befolkningsgrupper. Dette har vi blant annet pekt på ved rapporteringer til CEDAW, og også tidligere tatt opp på et møte med Utenriksdepartementet 15.9.2004. Slik situasjonen har vært hittil, har det vært forskningsmiljøenes interesser som har styrt kunnskapstilfanget, noe vi vil trekke fram som et stort problem ved den forestående rapporteringen om CRPD, jf. artikkel 31.

Oslo, 23.9.2013

Med vennlig hilsen
For Stopp Diskrimineringen
Berit Vegheim